

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.165/2022/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Kalász Imre Zsolt ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Papp-Kalász-Tóth Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt Felperes (cím) felperesnek a dr. Név kamarai jogtanácsos által képviselt Magyar Állam (cím) alperes ellen közhatalmi jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 15.P.21.417/2021/12. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy mellőzi a felperes felhívását a Magyar Állam javára 94 100 (kilencvennégyezer-egyszáz) forint ellentmondási illeték megfizetésére, és megállapítja, hogy az ellentmondás illetéke az állam terhén marad.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50 000 (ötvenezer) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes 2008. június 30. napján mezőgazdasági területek erdősítésével kapcsolatos támogatási kérelmet terjesztett elő az alperesi jogelőd Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatóságához. Az elsőfokú hatóság megismételt eljárásban hozott 74/0904/128/23/2008. számú határozatával a felperes kérelmének részben helyt adva, megállapította, hogy a felperes 153 156 euró támogatásra jogosult. A felperes fellebbezése alapján eljáró MVH központi szerve 74/0904/128/28/2008. iktatószámú határozatával ezen elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[2] A felperes közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte; a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.769/2013/11. számú ítéletében a közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezte és az elsőfokon eljáró hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a közigazgatási szervek az Európai Mezőgazdasági, Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtandó támogatás igénybevétele részletes szabályairól szóló 88/2007. (VIII. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 9. § (1) és (3) bekezdését helytállóan értelmezték akként, hogy a felperesnek a mezőgazdasági területek erdősítése után járó jövedelempótló támogatás csak a támogatás benyújtásának évében igénybe vett normatív területalapú támogatása után jár.

[3] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Kfv.IV.35.532/2013/5. számú ítéletében a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét az indokolás megváltoztatása mellett hatályában fenntartotta. Kifejtette, hogy a Jogcímrendeletben nem lelhető fel olyan szűkítő feltétel, mely szerint a megelőző évre vonatkozó területnagyság csak abban az esetben vehető figyelembe, ha a kérelem benyújtásának évében normatív területalapú támogatást a kérelmező nem vett igénybe. A 9. § (3) bekezdése szerint a támogatás megállapítására annak alapján kerülhet sor, ha az ügyfél a támogatás évében, vagy az azt megelőző évben igényelt területalapú támogatást, ezért a felperest a 2007. évben igényelt területalapú támogatás esetén is megilleti jövedelempótló támogatás, ha a kérelem erre irányul. Az alperes jogelődje ezt követően 74/0904/128/39/2008. szám alatt a felperes kérelme szerint hozta meg a támogatási kérelem tárgyában határozatát.

[4] A felperes az elsőfokú hatósághoz 2009 és 2013 között öt alkalommal nyújtott be erdészeti jövedelempótló támogatás kifizetése iránti kérelmet. A 2009. május 12. napján benyújtott kérelmére az alperesi jogelőd 2010. május 25. napján 15 400 858 forintot, 2012. március 5. napján 1 156 945 forintot, 2016. augusztus 5. napján 1 214 018 forintot, 2017. május 12. napján 546 202 forintot, míg 2017. június 16. napján 50 406 forintot fizetett meg. A 2010. április 23. napján benyújtott kérelmére az alperesi jogelőd 2011. június 21. napján 5 533 334 forintot, 2017. május 12. napján 245 271 forintot, 2017. május 12. napján 169 824 forintot, míg 2017. június 16. napján 15 684 forintot utalt a felperes javára. A 2011. április 26. napján előterjesztett kérelmére az alperesi jogelőd 2012. május 14. napján 5 298 238 forint, míg 2016. szeptember 9. napján 1 263 005 forint támogatási összeget folyósított. A 2012. május 15. napján benyújtott kérelemre az alperesi jogelőd 2013. március 11. napján 5 479 354 forintot, míg 2016. szeptember 9. napján 1 946 621 forintot fizetett meg. A 2013. május 14. napján kelt kérelem alapján az alperesi jogelőd 2014. április 3. napján 5 099 758 forintot, míg 2016. szeptember 9. napján 1 800 276 forintot teljesített.

[5] A felperes módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 349. § (1) bekezdése alapján kérte kötelezni az alperest 2 785 916 forint és ezen összeg 2016. szeptember 9. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatának a megfizetésére. Állította, hogy az alperes a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdését tévesen értelmezte, és ezáltal kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést, szabálytalanságot követett el, melynek következményeképpen kifizetési kérelmei alapján a teljes támogatási összeghez csak több év elteltével jutott hozzá. Állította, hogy a támogatási összegeket befektetni kívánta, azokat az általa meghatározott futamidőre Prémium Magyar Államkötvénybe fektetve ezen időszak alatt 2 785 916 forint vagyoni előnyre tehetett volna szert.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint az alperesi jogelőd jogértelmezési tévedése nem volt kirívóan súlyos, ezért nem jár kártérítési felelősséggel, továbbá hiányzik az ok-okozati összefüggés a keletkezett kár és az alperesi jogelőd magatartása között. A felperes befektetése csupán lehetőség lett volna, nem bizonyíthatóan megkezdett beruházásból eredő elmaradt hasznot érvényesít. Hivatkozott arra is, hogy a felperesi kár a jogellenes magatartás tanúsításának időpontjában nem volt előre látható, illetőleg amennyiben marasztalást kér, a felperes rendes jogorvoslattal a kárt elháríthatta volna.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 156 796 forint munkadíj, valamint a Magyar Állam javára 94 100 forint bírósági meghagyás elleni ellentmondási illeték megfizetésére.

[8] Az ítélet indoklásában az Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-a alapján megállapította, hogy jelen perben az 1959. évi Ptk. rendelkezései irányadóak. Rögzítette, hogy az ekként alkalmazandó 1959. évi Ptk. 349. §-ában az államigazgatási jogkörben okozott kárért fennálló felelősséget a munkáltatói kártérítési felelősség speciális eseteként rendezi, és annak megállapíthatóságát többletfeltételek megvalósításához köti. A kártérítési felelősség általános és különös feltételeit – azaz a jogellenes magatartást, az államigazgatási tevékenységgel összefüggő kárt, az okozati összefüggést, vétkességet, valamint azt, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett bizonyítania.

[9] Kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint önmagában az államigazgatási szerv téves jogértelmezése nem elegendő a felróhatóság megállapításához, az csak akkor állapítható meg,

ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye. Rögzítette, hogy a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdését a jogalkalmazónak értelmeznie kellett, önmagában az, hogy a felperes mindvégig helyesen értelmezte a jogszabályt és a Kúria a felperesi jogértelmezést fogadta el, nem jelenti azt, hogy az alperesi jogelőd téves jogértelmezése rendkívüli és különös súlyú tévedés volna. Mindezek alapján megállapította, hogy az alperesi jogelőd vonatkozásában felróható magatartás nem állapítható meg, így kártérítési felelősségének megállapítása kizárt.

[10] Az elsőfokú bíróság által rögzítettek szerint továbbá a felperesnek azt is bizonyítania kellett volna a perben, hogy a károkozó magatartás hiányában a vagyoni előnyhöz a bizonyossággal határos valószínűséggel hozzájuthatott volna. Mivel a felperes által érvényesíteni kívánt elmaradt haszon csupán tervezett nyereség, a kártérítés megállapításának kár feltétele is hiányzik.

[11] Osztotta továbbá azon alperesi álláspontot, hogy a kár a jogellenes magatartás tanúsításának időpontjában nem volt előre látható, márpedig az előre pontosan fel nem mérhető körülmények bekövetkeztére nem alapítható kárfelelősség a BH1984.195. szám alatt közzétett eseti döntésben foglaltak szerint.

[12] Kifejtette, hogy mindezekre tekintettel az államigazgatási eljárás hiányzó iratainak beszerzése szükségtelen volt, ezért mellőzte az alperes ezen bizonyítási indítványának teljesítését.

[13] A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes perrel felmerült költségének megfizetésében, valamint a Pp. 182. § (3) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes személyes illetékmentessége okán a bírósági meghagyással szembeni ellentmondás le nem rótt illetékének megfizetésére is.

[14] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Állította, hogy a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdésének rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, nyelvtanilag egyszerűen értelmezhető. A kérelemben szereplő területek tekintetében azt kell vizsgálni, hogy azok után a támogatás évében vagy az azt megelőző évben igényelt-e területalapú támogatást. Ezen rendelkezésnek olyan értelmezése, hogy csak a jövedelempótló támogatás évében igényelt területalapú támogatás alapozza meg a jövedelempótló támogatás jogosultságot, kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés. Annak eldöntése, hogy az érintett mezőgazdasági területek tekintetében a támogatás évében vagy az azt megelőző évben igényelt-e az ügyfél területalapú támogatást, mérlegelés nélkül megtehető. Utalt arra, hogy tizenkilenc alkalommal kellett valamilyen formájú jogorvoslati kérelmet előterjesztenie, melyben mindvégig a helyes jogértelmezést adta elő, azaz a helyes értelmezéssel a hatóságnak már az első fellebbezéstől kezdve tisztában kellett lennie.

[15] Állította, hogy a támogatási összegeket, figyelemmel azok jövedelempótló jellegére, nem kellett mezőgazdasági tevékenységre felhasználnia, azokat államkötvényben való elhelyezéssel hasznosíthatta volna, így az államkötvény kamatának megfelelő elmaradt vagyoni előny kárként merült fel. Igazolta az elsőfokú eljárás során, hogy a család folyamatosan rendelkezett különböző megtakarítási formákkal, melyeket részben a támogatások folyósítását követően eszközöltek. Az államkötvény hozama garantált, a perben igazolta, hogy az egyes támogatási összegek megfizetésekor irányadó hozam mellett milyen összegre tehetett volna szert. Tévesen minősítette az elérhető hozamot az elsőfokú bíróság tervezett nyereségnek. Megalapozatlanul rögzítette az elsőfokú bíróság az előreláthatóság feltételeinek hiányát is.

[16] Eljárási jogszabálysértésként jelölte meg a Pp. 263. § (1) bekezdését, illetőleg a 276. § (5) bekezdését, míg anyagi jogi jogszabálysértésként az 1959. évi Ptk. 349. § (1) bekezdésének sérelmét állította.

[17] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[18] Hivatkozott arra, hogy a Jogcímrendelet 9. § (1) és (3) bekezdése és annak alkalmazása mérlegelést igényelt: az erdősítés végrehajtásának sikerességét értékelve lehet csupán a jövedelempótló támogatás mértékét megállapítani, mely mezőgazdasági alkérdést is magában foglaló jogértelmezési feladat. A felperes fellebbezésében sem adta nyelvtani, logikai, rendszertani illetőleg történeti jogértelmezési levezetését a jogszabályi rendelkezésnek, és nem bizonyította, hogy az egyes tényállási elemek értelmezése, egybevetése és értékelése a döntés meghozatala során szükségtelen volt. Az egyedi ügyekben hozott közhatalmi döntések jogértelmezési vagy jogalkalmazási tévedései ugyanis csak akkor járnak kártérítési felelősséggel, ha kirívóan súlyosak. Továbbra is vitatta a keletkezett kár és az alperesi jogelőd magatartása közötti ok-okozati összefüggést, hivatkozva arra, hogy a befektetés csupán egy lehetőség lett volna, az elmaradt haszon nem szükségszerűen keletkezett. Csupán feltételezés, hogy a felperes ezen összegeket állampapírba fektette volna. Továbbra is hivatkozott arra, hogy a károkozás idején a kár bekövetkezését nem kellett előre látnia.

[19] A felperes a Pp. 376. § (4) bekezdése alapján előterjesztett észrevételében a fellebbezését továbbra is fenntartotta. Jogirodalom részletes idézése mellett fejtette ki, hogy a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű volt, és alkalmazása nem igényelt mérlegelést.

[20] Az alperes ezt követően előterjesztett Pf.7. sorszám alatti „viszontválasz” beadványa hatálytalan.

[21] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[22] Az ítéltábla lényeges eljárási szabálysértés (Pp. 381. §) és az anyagi pervezetés szükségességének [Pp. 370. § (4) bekezdés] hiányában az elsőfokú ítéletet a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül [Pp. 370. § (1) bekezdés]; megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a döntéshez szükséges mértékben feltárta.

[23] A Pp. 276. § (5) bekezdése szerint a bíróság csak a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítást köteles lefolytatni. Ahogyan az elsőfokú bíróság is rámutatott: az 1959. évi Ptk. 349. §-án alapuló kártérítésnek általános és speciális, konjunktív feltételei vannak, amelyek közül akár egynek a hiánya is a kártérítési igény megalapozatlanságát okozza. Annak a megítélése, hogy az alperesi jogelőd téves jogértelmezése a kártérítési felelősségét megalapozza-e, jogkérdés, amely a rendelkezésre álló közigazgatási határozatok és bírósági ítéletek alapján további bizonyítás nélkül megítélhető. Az ítéltábla a következőkben kifejtettek szerint egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperesi jogelőd jogalkalmazási tévedése kártérítési felelősségét nem alapozza meg, ezért további bizonyítás lefolytatása nem volt szükséges. A teljes közigazgatási eljárás iratainak beszerzésére elsősorban annak vizsgálata érdekében lehetett volna szükség, hogy a felperes – a szintén nem bizonyított – kárának elhárítására lehetősége volt-e a közigazgatási eljárásban; azonban a kártérítés egyéb feltételének hiányában ezt már vizsgálni nem kellett.

[24] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett jogi következtetéssel is egyetértett, annak megismétlése nélkül, a fellebbezésre tekintettel rögzíti a következőket:

[25] A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény elbírálása során a bíróságnak azt kell értékelnie, hogy a közigazgatási szerv felróható módon és jogellenesen

gyakorolta-e a hatáskörét, mellyel összefüggésben olyan kárt okozott az ügyfélnek, melyet az ügyfél a számára nyitva álló közigazgatási rendes jogorvoslati eljárás során sem tudott elhárítani. A közigazgatási szerv hatáskör gyakorlása alapvetően és elsődlegesen jogalkalmazásban nyilvánul meg, mely a jog kiválasztásán, értelmezésén és a megállapított tényállásra történő alkalmazásán alapul, ezért a bírói gyakorlat a felróhatóság ezen jogalkalmazási sajátosságához igazítva alakította ki a „kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés” doktrínáját [12/2021. (IV. 14.) AB határozat]. Az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott töretlen bírói gyakorlat szerint ennek megfelelően mérlegelési jogkör gyakorlásával vagy hibás jogértelmezéssel okozott kár megtérítésének csak kivételesen, kirívóan okszerűtlen vagy kirívóan súlyos esetekben lehet helye.

[26] Az alperesi ellenkérelemre tekintettel az ítéltábla rögzíti, hogy a közigazgatási eljárásban a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdésének az értelmezése volt vitatott. A Jogcímrendelet a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtott támogatások különböző fajtáit rögzíti, tartalmazza a támogatások általános és különös feltételeit, így a 9. § a jövedelempótló támogatás igénybevételének különös feltételeit. Ezen rendelkezések között szereplő 9. § (3) bekezdésének értelmezését adta eltérően az eljárás során a felperes, illetőleg az alperesi jogelőd.

[27] A rendelkezés szerint „A jövedelempótló támogatást a kérelmező csak akkor veheti igénybe, ha a kérelemben szereplő területre a támogatási kérelem benyújtásának évében vagy az azt megelőző évben az Európai Unió által részben vagy egészben finanszírozott normatív területalapon járó támogatást igénybe vett.”.

[28] Az alperesi jogelőd és az eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is ezen jogszabályi rendelkezést akként értelmezte, hogy amennyiben a támogatási kérelem benyújtásának évében a felperes igénybe vett normatív területalapon járó támogatást, úgy az e támogatási határozatban foglalt területek után jár erdészeti jövedelempótló támogatás; az előző évben igénybe vett támogatásról szóló támogatási határozatban foglalt területek csak akkor szolgáltatathatnának alapot jövedelempótló támogatás megállapításához, ha a jövedelempótló támogatás igénylésének évében egyáltalán nem vett volna igénybe normatív terület alapú támogatást. A jogalkotó célja nem az volt, hogy választást biztosítson az ügyfélnek, hogy kérelme benyújtásának évében vagy az azt megelőző évben igénybe vett támogatás területei között válasszon attól függően, hogy melyik évből volt több támogató terület, hanem az, hogy azoknak is biztosítsa a jövedelempótló támogatást, akik a támogatási kérelem benyújtásának évében valamely okból kifolyólag nem tudtak vagy nem kívántak normatív területalapon járó támogatást igénybe venni.

[29] A Kúria a Kfv.IV.35.532/2013/5. szám alatti ítéletében ezen jogértelmezéssel nem értett egyet, a Jogcímrendelet támogatás célját meghatározó rendelkezésének, valamint a 3. § (1) bekezdésének a vitatott 9. § (3) bekezdésével való összevetésével arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi jogelőd és a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogszabályértelmezése téves.

[30] A Kúria közigazgatási határozat jogértelmezésének helytelenségét kimondó ítélete azonban csupán a kártérítési felelősség egyik elemére, a jogellenességre szolgáltat alapot, a felróhatóság körében értékelendő, hogy a közigazgatási szerv jogértelmezése kirívóan súlyos tévedésnek minősül-e. Ebből következően a jogorvoslati jellegű közigazgatási perben hozott döntés nem határozza meg a kártérítési perben meghozandó döntést, azaz önmagában az, ha a közigazgatási perben eljáró Kúria jogszabálysértőnek ítélte meg a közigazgatási szerv jogértelmezését, a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget nem alapozza meg (BDT2007. 1708).

[31] Nem teszi nyilvánvalóvá vagy kirívóvá a jogsértést önmagában az, ha a közigazgatási szerv ezen jogértelmezést több határozatában, az ügyfél által kifejtett jogértelmezés

ismeretében is fenntartja. E körben annak van jelentősége, hogy az alkalmazandó jogszabály szövege mennyire volt egyértelmű, vetett-e fel értelmezési kérdéseket, esetlegesen a jogszabály értelmezésének van-e egyértelmű kialakult gyakorlata. A felperes maga sem hivatkozott arra, hogy az alperesi jogelőd az ezen hatósági ügyekben általánosan elfogadott, széles körben követett értelmezéssel szemben hozta volna meg határozatait, erre vonatkozóan bizonyítást nem ajánlott fel.

[32] Amennyiben az ügyben megállapított tényállásra az alkalmazandó jogszabály többféle értelmezésre ad lehetőséget, az a jogalkalmazó szerv felelőssége alóli mentesülését eredményezi (BDT2008. 1817); a jogalkalmazó hatóságok munkájának jellegével általában együtt járó jogszabályalkalmazási és értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek (BDT2004. 1042).

[33] A felperes tévesen állította, hogy a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdése értelmezést nem igényelt. A támogatási határozat meghozatala során a támogatás egyéb feltételeinek vizsgálata mellett az alperesi jogelődnek értelmeznie kellett a Jogcímrendelet 9. § (3) bekezdésének „vagy az azt megelőző évben” szövegrészét, mely szöveg egyaránt engedi az alperesi jogelőd által és a Kúria által elfogadott értelmezést. A Kúria határozatában maga sem csupán a 9. § (3) bekezdésének a szövegére utalt vissza, hanem azt a jogszabály egyéb rendelkezéseivel összefüggésben értelmezve, a jogszabály céljára is utalva vezette le a felperes jogértelmezésével egyébként egyező álláspontját. A Kúria a felperes által felhívott nyelvtani értelmezés mellett a jogszabály helyes alkalmazásához annak kontextuális és teleológiai értelmezését is szükségesnek tartotta, mely igazolja, hogy a jogszabály szövegezése nem tekinthető teljesen és nyilvánvalóan egyértelműnek, annak mélyebb értelmezése is szükséges volt.

[34] Mindezek figyelembevételével az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperesi jogelőd által elkövetett jogalkalmazási tévedés nem tekinthető olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási hibának, mely kártérítési felelősségét megalapozná.

[35] Az ítéltábla azzal is egyetértett, hogy a felperes a kár bekövetkezését sem tudta kétséget kizáróan bizonyítani. Az elmaradt vagyoni előny, miután jövőben keletkezett volna, mindig tartalmaz bizonytalan elemeket, annak kárként való megítéléséhez – az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívottak szerint – szükséges annak bizonyítása, hogy ahhoz a károsult a bizonyossággal határos valószínűséggel hozzájutott volna (Kúria Pf.VI.25.796/2000/6.). Az azonban csupán felperesi előadás, hogy ezen egyébként jövedelempótló támogatásként folyósított összegeket azok folyósításának időpontjában haladéktalanul állampapírba fektette volna, mint ahogy csupán fikció az is, hogy a 2010. május 25. napján megvásárolt egy éves államkötvényt 8 hónap elteltét követően adta volna el, míg a továbbiakat az egy év elteltét követően lejáratkor és azokat ismételten befektette volna. A felperes ugyan csatolt különböző bankszámlakivonatokat és egyéb okiratokat, melyekből megállapítható, hogy a perbeli időszakban különböző befektetéseket eszközölt, banki kötvényeket, részvénycsomagokat, befektetési jegyeket vásárolt, ugyanakkor nem megállapítható ezen összegek forrása. Önmagában ezen okiratok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a felperes a támogatásból eredő teljes összegeket azok kifizetésekor haladéktalanul az általa megjelölt módon fektette volna be, ezen feltételezés kártérítés megítélésének alapjaként nem szolgálhat.

[36] Az előreláthatóság vonatkozásában rögzíti az ítéltábla, hogy a jelen perben alkalmazandó 1959. évi Ptk. kifejezetten nem tartalmazott úgynevezett előreláthatósági korlátot. A gyakorlat ugyanakkor nem kötelezte a károkozót olyan károk megfizetésére, amelyek esetében a kár és a jogellenes magatartás között az oksági kapcsolat túl távolinak minősült; a jogellenes cselekmény olyan hatást eredményezett, amelyre senki sem számíthatott, amelyet nem lehetett előre látni. Ennek vizsgálata ugyanakkor a kártérítési felelősség feltételeinek hiányában jelen perben nem volt szükséges.

[37] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét annak főtárgya tekintetében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[38] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor tévesen kötelezte a felperest a bírósági meghagyással szembeni ellentmondás az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt illetékének a megfizetésére.

[39] A bírósági meghagyás kibocsátására a Pp. 181. § (1) bekezdésének megfelelően akkor kerül sor, ha az alperes az írásbeli ellenkérelem előterjesztését elmulasztja, és beszámítást tartalmazó iratot sem terjeszt elő vagy azt a bíróság visszautasítja. A bírósági meghagyás kibocsátása tehát az alperes mulasztásának jogkövetkezménye, mely mulasztás ugyanakkor a Pp. 182. § (1) bekezdése szerint ellentmondás előterjesztésével orvosolható azzal, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bírósági meghagyás elleni ellentmondás illetékfizetési kötelezettséget keletkeztet és a Pp. 182. § (3) bekezdése szerint ezen illetéket az ellentmondással élő fél nem számíthatja fel. A Pp. 182. § (3) bekezdésének célja, hogy az alperes saját mulasztásának költségét akkor se háríthassa át a felperesre, ha a per az alperes pernyertességével zárul. Az alperes illetékmentessége esetén a Pp. 96. § (1) bekezdése alapján a fél mentes az illeték előzetes megfizetése, illetőleg a meg nem fizetett illeték megtérítése alól, ez esetben az általa fizetendő illetéket az állam előlegezi meg, illetőleg viseli. A két rendelkezés összevetéséből adódóan az elsőfokú bíróság tévesen tekintette a Pp. 102. § (1) bekezdését alkalmazhatónak az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt ellentmondási illeték vonatkozásában, a bírósági meghagyással szembeni ellentmondás illetéke a fentiekből következően minden esetben az alperes terhén marad, illetékmentessége esetén a Pp. 96. § (1) bekezdése alapján az ezen mulasztásával összefüggésben felmerült illetéket az állam viseli. Az ítéltábla a Pp. 383. § (6) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva a feljegyzett ellentmondási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést ezért mellőzte az elsőfokú ítéletből, és megállapította, hogy az ellentmondás illetéke az állam terhén marad.

[40] A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, a Pp. 83. § (1) bekezdése folytán köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárással felmerült költségét, melyet az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. §-a alapján a rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján a pertárgyértékhez igazodóan állapított meg. Az így megállapítható összeget azonban a rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint az elvégzett jogi képviselői tevékenységgel arányosan mérsékelte, figyelemmel arra, hogy az alperes jogi képviselője pusztán rövid fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett, a Pf.7. sorszám alatti viszontválasz megjelölésű irata pedig hatálytalan.

Debrecen, 2022. július 14.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró,
Dr. Répássy Árpád s.k. bíró